

Aan het licht

Zwangerschap en kinderen krijgen door incest

Colofon

ISBN: 978 90 8954 435 3

1e druk 2012

© 2012 Aafke, Anneke, Anne-Lies, Annemarie, Bernadet, Christien

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel

of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser B.V.

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Schilderij omslag: Anne-Lies van Rhenee

Schilderijen binnenwerk: Christien

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Aan het licht

Zwangerschap en kinderen krijgen door incest

Aafke, Anneke, Anne-Lies,
Annemarie, Bernadet, Christien

Inhoudsopgave

Voorwoord - Anne-Lies	7
Wens - Bernadet	11
Waarom meewerken aan dit boek - Annemarie	13
Hoofdstuk 1 - Hoe het kon gebeuren: zes vrouwen schrijven hun verhaal	
Aafke, Anneke, Anne-Lies, Annemarie, Bernadet en Christien	17
Hoofdstuk 2 - De hulpverlening	54
a. De geschiedenis van de hulpverlening - Joke Betjes	54
b. Mijn ervaring als hulpverlener - Loes Stolker	61
c. Groepshulpverlening aan vrouwen die zwanger zijn geweest door incest - Loes Stolker	69
d. Ervaringen van de vrouwen met groepshulpverlening	84
Hoofdstuk 3 - Relaties	93
a. Vaders, moeders en dochter zijn	93
b. Interview met een zoon geboren uit incest	105
c. Broers, zussen, familie en partners	106
d. De bredere samenleving en de ontkenningen	120
Hoofdstuk 4 - Moederschap, de kinderen en de verwerking	122
a. Besef moederschap	122
b. Verwerken van het geschonden moederschap en schending van de kinderen	125
c. Illegale adoptie en registratie	137
d. Kinderen van partner en ouderschap	139

Hoofdstuk 5 - Thema's die samenhangen met het onderwerp	158
a. Dissociatie - Anne-Lies	158
b. Het belang van rituelen - Joke Betjes en Clara Velema	161
c. Loyaliteit - Joke Betjes	169
d. De macht van geheimen - Clara Velema	173
e. Ervaringen Fetske Hogen Esch en Ellen Hawinkels	179
f. Onderzoek - Ellen Giepmans	190
 Slotwoord	 201
Literatuurlijst	203
Meer informatie	207

Voorwoord Anne-Lies

Over incest is en wordt veel geschreven. Sinds Nel Drayer in 1988 met haar onderzoek in opdracht van Sociale Zaken en het ministerie van Volksgezondheid aangaf dat een op de zeven vrouwen te maken heeft gehad met seksueel geweld, is Nederland wakker geschud. Incesthulpverlening kwam op gang.

Dat uit onbeschermd seksuele contacten zwangerschappen kunnen ontstaan is algemeen bekend. Seksueel geweld door verwanten en niet-verwanten vindt in de regel plaats zonder geboorte beperkende middelen. Maar kennelijk is het erg moeilijk om je te realiseren dat ook uit deze contacten zwangerschappen ontstaan.

Volgens een onderzoek van de Rutger Risso groep in 2006, in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid en Welzijn blijkt:

- 8 op de 1000 vrouwen zijn ooit zwanger geworden als gevolg van seksueel geweld
- 5 van deze 8 vrouwen hebben een abortus ondergaan
- 3 van deze 8 vrouwen hebben de zwangerschap uitgedragen

Op de website van de Rutgers Nisso Groep is nu de volgende informatie te vinden:

Zwanger als gevolg van seksueel geweld:

2% van de vrouwelijke slachtoffers is wel eens zwanger geweest als gevolg van seksueel geweld. Dat is 0,8% van de

totale vrouwelijke bevolking. Dat betekent dat er op dit moment zo ongeveer 14.000 mensen zijn geboren als gevolg van een verkrachting.

Bron: www.rng.nl

Helaas zijn er (nog) geen specifieke cijfers bekend over het aantal vrouwen binnen deze groep die zwanger zijn geworden als gevolg van seksueel geweld door verwanten. Wel kunnen we aannemen dat dit de grootste groep is, omdat immers uit het onderzoek uit 1988 blijkt dat een op de zeven vrouwen seksuele geweldservaring heeft met verwanten. En het is juist deze groep vrouwen die een geheim heeft (zwangerschap door verwanten) binnen een geheim (incest).

In de hulpverlening is de vraag of de zwangerschap door incest is ontstaan (nog) geen standaardvraag en dat maakt het onderwerp “zwanger door incest” een nog groter taboe. Ook de dader, de verwekker, heeft er groot belang bij dat dit geheim bewaard blijft en zal ontkennen.

Daarnaast is de schaamte bij de vrouw enorm. Immers, zij heeft het kind niet kunnen redden of beschermen. En dan nog de enorme niet te bevatten werkelijkheid en ervaring om op jonge leeftijd een kind te baren. Dat maakt het probleem alleen maar groter.

Daarom dit boek. Om aan te geven dat het gebeurt: zwanger door incest.

Dit boek is geschreven door vrouwen die het is overkomen en die niet langer met dit geheim willen blijven rondlopen en door vrouwen die binnen de hulpverlening met vrouwen in aanraking kwamen die kinderen hebben gekregen door incest.

Met dit boek willen wij recht doen aan de kinderen die uit incest geboren zijn, en inzicht geven in het proces dat dit met zich meebrengt. Hiermee willen wij dit probleem, zwanger door incest, een zichtbare plek geven in de maatschappij.

Wens Bernadet

Iedereen heeft zo haar eigen reden om mee te werken aan dit boek. Maar de belangrijkste reden is voor een ieder toch wel het creëren van bewustwording. Het is nodig licht te laten schijnen op het onderwerp waarover in de maatschappij liever gezwegen wordt: zwangerschap door incest.

Wij willen dat het zichtbaar wordt in de wereld. In onze wereld. De wereld waarin wij, jij en ik, leven. Zodat de moeders, en mogelijk ook de kinderen, zichtbaar worden. Zodat de problematiek zichtbaar wordt en er goede begeleiding mogelijk is. En vooral, dat het uit het verborgene “aan het licht” komt.

De hulpverlening en de maatschappij kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een samenleving waarbinnen minder donkere en geheime hoeken bestaan, waardoor dit kan gebeuren en doorgaan.

De hulpverlening mag laten weten dat het onderwerp “zwanger door incest” bespreekbaar is. Mijn ervaring, en die van vele andere vrouwen, is dat de hulpverleners in het algemeen de kennis en vaardigheden missen om goed met deze problematiek om te gaan. Als meer organisaties, en de maatschappij, aan dit onderwerp aandacht zouden willen schenken, wordt het voor slachtoffers misschien eenvoudiger om hulp te vragen.

Daarnaast mag er zeker ook in het belang van de daders aandacht komen voor bewustwording. Als een dader besluit om hulp te zoeken en kenbaar maakt wat hij of zij heeft gedaan, zou daar goede opvang voor moeten zijn. Naast de afschuw voor de dingen die zij hebben gedaan zou er respect mogen zijn voor het feit dat ze het proces aan durven gaan om onder

ogen te zien wat ze gedaan hebben en daar verantwoording voor nemen. Ze komen op dit pad ongetwijfeld tegen hoe het komt dat ze tot het daderschap gekomen zijn. Menige dader is eerst slachtoffer geweest. Het is belangrijk dat de maatschappij dit beseft en in plaats van te oordelen, ruimte biedt aan daders om te spreken. Zoals Krishnamurti heeft gezegd: “Waarnemen zonder te oordelen.”

Het is daarom ook mijn wens dat wie dit boek leest, dit doet zonder te oordelen. Veel mensen kwamen en komen nog steeds diep geschonden uit hun jeugd. En gelukkig schuilt er in mensen ook een kracht die het mogelijk maakt steeds opnieuw voor leven in liefde en waarheid te kiezen.

Waarom meewerken aan dit boek Annemarie

Waarom meewerken aan dit boek?

Dat is een vraag die me gedurende de tijd dat het boek door ons allen werd geschreven intens heeft beziggehouden.

Waarom mijn geschiedenis opnieuw vertellen?

Waarom daar opnieuw mee bezig zijn?

Waarom ...?

Om een levende getuigenis te zijn. Omdat getuigenissen belangrijk zijn en ze verteld mogen worden. Omdat het ogen en harten kan openen. Omdat er geleerd kan worden. Geleefd kan worden. Veranderd kan worden. Omdat mijn getuigenis, en de getuigenissen van velen, al zo lang zijn verzwegen en we op die manier vervaagden. Omdat we maar half, of nog minder leefden. Omdat ik maar half, of nog minder leefde.

Daarom.

Omdat er moeders zijn zonder stem, moeders zonder kind, moeders zonder rechten, moeders door misbruik. Omdat ik moeder ben, volwassen nu, met een stem nu, met rechten nu, maar zonder mijn kinderen. Omdat dat de pijn is van vele moeders die moeder werden na te zijn misbruikt. Omdat het mijn pijn is.

Daarom.

Omdat de wereld er geen raad mee weet. Het stil valt om je heen als je erover praat. Omdat men niet wil dat het waar is. Omdat men zich onveilig gaat voelen. Bedreigd. Omdat

het zo dichtbij komt. Bij jou en bij mij. Omdat het echt gebeurt in onze wereld. Nu en altijd al. Omdat het met mij gebeurde.

Daarom.

Omdat er dan geluisterd kan worden. Begrepen kan worden. Bewust kan worden. Geheeld kan worden. Omdat misbruik je zo diep raakt. En zwanger worden en kinderen krijgen door misbruik nog veel dieper gaat. Omdat je kind bent en vrouw en moeder tegelijk. Ongewild. Ver voor je tijd en met geweld. Omdat ik kind was en vrouw en moeder tegelijk.

Daarom.

Omdat zwanger worden en kinderen krijgen raakt aan de essentie van leven. Omdat de essentie van zwanger worden door misbruik voor mij betekende dat wat in mij groeide en door mij geboren werd, dood werd gemaakt of van me werd weggenomen zodat ik dacht dat ik mijn essentie kwijt was. Omdat ik dacht dat ik niemand was, nooit iemand was.

Daarom.

Omdat ik op leven en dood gevochten heb. Omdat ik me extreem heb moeten terugtrekken, opsplitsen, overleven en onzichtbaar heb moeten zijn met dit verborgen leven. Omdat het mijn leven was.

Daarom.

Omdat ik erop vertrouw dat meer moeders naar voren komen, hun stem laten horen, niet meer zwijgen, niet meer verbergen, vechten en doorgaan en kiezen voor leven. Omdat dan ook onze kinderen tevoorschijn kunnen komen

uit die verborgen wereld en we een plek kunnen vinden in elkaars leven. Mijn kinderen. Mijn leven.

Daarom.

Omdat er goede begeleiding nodig is in het zware proces van erover durven praten, ervan durven voelen. Omdat vrouwen mogen weten waar ze terecht kunnen met hun verhaal. Omdat het belangrijk is dat er geluisterd wordt. Om er weer helemaal te durven zijn. Iemand te zijn. Ik ben iemand.

Daarom.

Omdat er zoveel pijn is. Slachtoffers met pijn, kinderen met pijn en ouders met pijn. En iedereen in zijn pijn gezien wil worden. Omdat als we allemaal onze pijn durven te nemen, ook de maatschappij, en alle pijn in het midden durven te leggen om er naar te kijken, er heling kan ontstaan.

Daarom.

Vele, vele redenen om aan het boek mee te doen. Maar het gaat mij om nog veel meer.

Ik doe mee, omdat ik met hart en ziel geloof dat leven bedoeld is om respect voor te hebben. Om in geleefd en geloofd te worden. En dat ik daarvoor ben gegaan. Met menig maal hard vallen en vermoeid weer opstaan. Met pijnlijke fouten maken en ervaren dat dat mag en soms nodig is. Met groeipijnen en terugvallen in oude patronen. Met inzichten en uitzichten op wat leven meer kan zijn.

Omdat ik eruit gekomen ben.

Mijn essentie, wie ik in wezen ben, teruggevonden heb en helemaal heel ben. Omdat ik vrouw ben. Mens ben. Levend ben. Ik ben.

En dat is zo veel meer dan mijn geschiedenis van toen. Mijn reis door mijn verleden was nodig om mij hier te brengen. Naar een leven waarin het goed is. Ook zonder mijn kinderen.

De vele, soms verschrikkelijk harde ontkenningen en ontkrachtingen hebben mij daarbij geholpen, hoe bizar dat ook klinkt. Zij hebben mij meer geleerd over mezelf en mijn eigen oordelen, dan ik ooit had kunnen weten. Zij hebben mij oneindig veel krachtiger en lichter gemaakt dan ik ooit had kunnen bedenken. Oneindig veel meer dan ik ooit dacht te zijn. Met oneindig veel wegen waarop ik mijn eigen weg kan gaan. Steeds opnieuw.

En dát is mijn belangrijkste getuigenis in dit boek, die ik wil schenken aan de wereld – het is het belangrijkste antwoord op mijn waarom.

Daarom.

Hoofdstuk 1 - Hoe het kon gebeuren: zes vrouwen schrijven hun verhaal

Het verhaal van Aafke

Toen ik zeventien jaar oud was, ben ik zwanger geraakt door mijn vader, door wie ik werd misbruikt.

Ik heb mijn zwangerschap niet bewust meegemaakt. Ik weet wel dat ik niet meer ongesteld werd, misselijk was en me niet lekker voelde. Ik dacht dat ik heel erg ziek was en dood zou gaan. Pas na zeven maanden zwangerschap wist ik dat ik zwanger was. Dat ik zwanger was, daar ben ik achter gekomen na een bezoek van de huisarts. Die kwam langs voor mijn broertje. Mijn moeder heeft toen haar vermoedens, dat ik zwanger was, tegen de huisarts uitgesproken. Het maandverband was blijven liggen en dat was haar opgevallen. Ik was in de keuken en daar kwam de dokter tegen me zeggen dat ik de volgende dag maar even langs moest komen. Ik ben de volgende ochtend naar de dokter gegaan en daar werd ik onderzocht. Toen kreeg ik te horen dat ik zwanger was. Ik kreeg wat boekjes mee en een nieuwe afspraak. Ik moest van de dokter de boekjes doorlezen en na twee weken terugkomen.

Tot die dag had niemand iets gezien, daarna droeg ik wijde truien. Ik heb de baby nog wel voelen trappelen.

Ik heb nooit gedachtes gehad over een eventuele abortus. Dat kon ook niet meer, ik was al te ver heen. Ik vond het allemaal heel erg eng, wist niet wat me overkwam en wilde eigenlijk niet meer leven. Ik heb nooit zelf aan iemand

verteld dat ik zwanger was. Pas na de bevalling wisten mijn broertjes en zusje het. Mijn oma wist het kort voor de bevalling. Mijn vader had haar verteld dat ik zwanger was geworden op de kermis. Ze reageerde met de woorden “de lusten, dan ook de lasten”. Toen ik vervolgens vroeg, welke lusten, moest ik mijn mond houden van mijn moeder.

Ik voelde me heel eenzaam en was ook bang. Ik ben in die tijd door niemand opgevangen. Ik kon mijn verhaal nergens kwijt. Het werd niet zo duidelijk gezegd, maar ik voelde aan dat ik mijn mond moest houden.

Mijn vader zei over de baby: “Je mag het houden of wegdoen.” Hij vertelde ook de andere familieleden dat ik zwanger was geraakt van een kermisganger. Verder hield hij zich er afzijdig van.

Mijn moeder heeft er nooit iets over gezegd. Ze heeft me geholpen waar het nodig was. Maar ze wist dat mijn eigen vader ook de vader van mijn kind was. Uiteindelijk heeft zij er wel voor gezorgd dat het misbruik stopte. Nadat de zwangerschap bekend was, kreeg ik een kamer beneden die op slot kon.

Zelf vond mijn moeder een gezin met drie kinderen wel genoeg, maar ze heeft acht kinderen gekregen. Er werd door de dokter een sterilisatie voorgesteld. Daar is een grote ruzie over geweest. Mijn vader wilde dit niet. Op mijn zestiende verkrachtte mijn vader me voor het eerst. Twee jaar lang kwam hij elke vrijdag naar de zolder waar ik sliep. Hij zei dat dit een mooie leeftijd was om hiermee te beginnen. “Je buikpijn gaat er ook van over,” zei hij. Ik had altijd veel last van buikpijn als ik ongesteld was.

Na de ontdekking van mijn zwangerschap ben ik niet meer

naar school geweest. Aan het einde van de zwangerschap kreeg ik last van hoge bloeddruk en mocht ik geen zout meer. Ik wist niet meer wanneer ik voor het laatst ongesteld was geweest. Toch wist de dokter aardig goed de uitgerekende datum te bepalen. Hij zei: "Je bent ongeveer 29 februari uitgerekend." De baby is op 4 maart geboren. Ik ben thuis bevalen. De huisarts en mijn moeder waren erbij. Zondagavond werd de huisarts gebeld en de volgende ochtend om vijf over half tien is mijn zoon geboren. De kraamverzorgster van mijn broertjes hielp. Zij heeft gelukkig foto's gemaakt. Ook nog een bijzondere foto met mijn moeder die mijn zoon, haar kleinzoon, in haar armen heeft.

Het was een normale bevalling. Niemand heeft mij erop voorbereid. Ik kreeg alleen wat boekjes van de huisarts. Ik liet het allemaal maar op me afkomen. Eigenlijk gebeurde alles in een roes, ik had geen gevoelens. Samen met mijn moeder had ik van tevoren wat namen bedacht, maar uiteindelijk werd het toch nog een andere naam. Justin. Die naam kwam spontaan uit mijn mond, uit het niets.

Ik was niet blij toen mijn zoon geboren werd. Ik kon niet voor hem zorgen en wilde dat ook niet. Ik was verbaasd en wist niet wat ik met hem moest. Misschien dat het wel zou groeien, het moedergevoel. Ik heb nog geprobeerd zelf de baby te voeden, maar ik kreeg borstontsteking. En de fles was wel gemakkelijk. Die kon iedereen geven. De dokter heeft mijn zoon aangegeven bij de burgerlijke stand. Hij was destijds niet op de hoogte van het ware verhaal. Jaren later, toen ik hem nog eens sprak, heeft hij uitgesproken dat hij en zijn vrouw destijds wel het vermoeden hadden dat mijn vader de vader van mijn zoon was. Maar hij had geen bewijzen.

Mijn vader zorgde voor gebak en bloemen toen Justin geboren was. Hij regelde alles.

Voor hem was mijn zoon alles. Hij werd door hem verwend. In het gezin nam hij de plaats van het jongste broertje in. Maar dat was hij natuurlijk niet.

Mijn vader ging steeds vreemder doen. Ik was altijd angstig. Ik mocht nergens alleen heen. Hij bracht me altijd weg en bleef dan wachten op mij. En als hij dat niet kon, dan moesten mijn broertjes dat doen. Ik had een bijstandsuitkering waarvoor hij op gesprek ging voor mij, maar de gemeente wilde mij zelf spreken. Vlak voor mijn moeder overleed, ben ik op mezelf gaan wonen met mijn zoon. Toch kwam ik nog vaak thuis.

Na het overlijden van mijn moeder heeft mijn vader geprobeerd mij weer bang te maken door te zeggen dat mijn zwager mij wilde vermoorden, en zodoende kwam ik opnieuw in een klein wereldje terecht. Nog niemand wist in die tijd wie de vader van mijn zoon was. Het verhaal van mijn vader luidde nog steeds: "Aafke is naar de kermis geweest en kwam zwanger terug." Met familie buiten het gezin was geen contact meer. Ik heb het uiteindelijk mijn zus verteld, die vertelde het weer tegen haar man en hij weer tegen zijn ouders. Ik werd bang dat het uit ging lekken. Tijdens een autorit heb ik mijn vader ermee geconfronteerd. Zijn reactie was dat hij dacht dat ik het leuk vond dat hij mij zo behandeld had. Ik heb hem gezegd dat hij niet spoorde en ben halverwege uitgestapt. Vanaf toen ging ik niet meer naar mijn vaders huis.

Mijn gevoelens naar Justin toe zijn heel wisselend geweest tijdens zijn opgroeien. Het ene moment voelde ik liefde voor hem, het andere moment had ik liever dat hij er niet was, want ik had het nooit zo gewild. Dat dubbele gevoel is altijd